

Вяра

22.04 по еретическия, † 9 април по църковния календар - Св. мъченик Евпсихий Кесарийски. Св. преподобномъченик Вадим Архимандрит

Страданието на светия мъченик Евпсихий († 362 г.)

*Свети мъченик
Евпсихий. Фрагмент от
стара българска
стенопис. Село Старо
Нагоричане, област
Македония*

Свети мъченик Евпсихий, син на знатни родители, се е родил и получил възпитание в Кесария Кападокийска. Прекарвал годините на своята младост непорочно в християнско целомъдрие, като имал разум, който “е седила за людетe, и безпорочният живот - възраст на старостта”. През царуването на богопротивния Юлиан Отстъпник встъпил в законен брак, но още преди да завърши брачното тържество, той проявил своята голяма ревност и любов към Христа.

В град Кесария имало капище на нечестив идол, когато

наричали Тих, което значи Фортуна, или щастие. Това капище било много почитано, и когато цар Юлиан идвал в Кесария, ежедневно принасял нечестивите си жертви в него. Случило се така, че брачното тържество на Евпсихий съвпаднало с нечестивия идолски празник. Той видял елините, които отивали в капището, да принасят жертви, и се възпламенил от ревност по Господа. Повикал със себе си множество християни, отишъл и разбил идолите, а идолския храм разрушил до основи. Елините веднага доложили на цар Юлиан, а Евпсихий, като знаел какви страдания го очакват, раздал имота си на бедните и се приготвил за мъченически подвиг, пребивавайки в пост и молитва. Цар Юлиан, като чул, че храмът на неговите богове е разрушен, се изпълнил със страшна ярост, разгневен не само на Евпсихий, но и на целия град. Заповядал незабавно да заловят всички знатни граждани, някои от тях осъдил на смърт, а други изпратил на заточение, като ги лишил от имуществото им; той отнел имуществото и на всички кесарийски църкви, а духовниците заповядал да запишат на военна служба и насилствено да ги отвеждат в полковете. На града било отнето почетното име Кесария, получено при царуването на Клавдий, и отново започнал да се нарича с предишното си име Маза, като го изключили от числото на градовете и го понижили в степен на селище, а на жителите му, верни християни, бил наложен огромен данък, с най-строгата заповед разрушеното капище непременно да бъде възстановено. Юлиан заплашвал с клетва, че няма да престане да държи града в немилост и няма да остави живи галилейците (така наричал той християните), ако не възстановят отново разрушения храм на елинските богове. Тази заплаха сигурно щяла да бъде изпълнена, ако скорошната гибел не постигнала богоненавистния цар.

Юлиан заповядал да подложат на мъчения Евпсихий, главния виновник за разрушаването на храма, принуждавайки

го да принесе жертва на идолите. Светият мъченик бил окован във вериги, често го извеждали за изтезание и го принуждавали към идолослужение. Обещавали да му простят, задето е дръзнал да разруши храма, стига само да се поклони на идолите. Но Христовият воин не отстъпвал и мъжествено изповядвал Христовото Име. Окачили го на висилка и с железни гребени го стържели чак до вътрешностите, но посред мъките му се явили ангели и го подкрепяли.

Накрая, след дълги и тежки изтезания, отсекли главата му с меч, а от раната по чудо вместо кръв изтекли мляко и вода. Верните взели светото негово тяло и го погребали с чест.

В това време Юлиан, който бил тръгнал на поход срещу персите, преминавал през Кападокия и наближавал Кесария; голяма опасност застрашавала града, тъй като беззаконният мъчител вече явно изказвал намерението си да разруши града до основи. Тогава свети Василий Велики, въздавайки чест на Юлиан като на цар, излязъл да го посрещне и му поднесъл три ечемичени хляба, с каквито се хранел самият той.

Царят заповядал на оръженосците си да вземат хлябовете, а на свети Василий да дадат стиска сено с думите:

- Ти ни даде ечемик, животинска храна, вземи пък от нас сено.

Свети Василий Велики отвърнал:

- Царю, поднесохме ти това, с което се храним ние, а ти ни даде животинска храна; присмиваш ни се, защото с твоята власт не можеш да превърнеш сеното в хляб - естествената храна за човека.

Юлиан гневно отвърнал:

- Знай, че с това сено ще те храня, като се върна от Персия.

Ще разруша града до основи, мястото му ще разора с плуг и ще го направя на поле. Защото не ми е неизвестно, че народът по твоя съвет е дръзнал да разруши изображението и храма на Фортуна.

Царят казал това и продължил пътя си, но скоро загинал: бил убит от свети великомъченик Меркурий, както разказва за това житието на свети Василий Велики.

След смъртта на Юлиан народът на Кесария създал прекрасна църква над гроба на свети мъченик Евпсихий и от неговите свети мощи извирали целебни потоци за слава на нашия Бог Христос, с Отца и Светия Дух прославян навеки. Амин.

Страданието на светия преподобномъченик Вадим Архимандрит († 376 г.)

Когато по заповед на цар Сапор били убити светите четиридесет персийски мъченици, заловили и затворили в тъмницата свети архимандрит Вадим и седем негови ученици.

Този светец бил родом от град Витлапат (в Персия), произхождал от много богат род, но решил да стане монах и раздал цялото свое богатство на бедните, построил извън града манастир и заживял в него добродетелно, като се

стараел във всичко да угоди на Бога и да извърши Неговата свята воля. Защото бил мъж, изпълнен с благодат и истина, избран Божи съсъд. Този преподобен отец, воден от божествена и съвършена мъдрост, се възкачил на пустинната планина и обитавайки там, получил благословение от Бога, своя Спасител, и видял лицето на Бога Иаковов. В онези времена той бил за Персия като квас - онази закваска на мъченичество и твърдо изповядване на Христа, която утвърждавала немощните във вярата. Той наистина бил камък на вярата, подобен на древните християни - изряден Божий свещеник, който напътствал мнозина по пътя към спасението, който мъжествено и непоколебимо се решил на мъченичество за Христа и показал велика ревност по Бога. Чист от всякаква сквернота, никакво зло дело нямало място у него: далече от користолюбieto, страстите били угаснали у него и не могли да му навредят. Той бил чужд на всякакво желание за придобивки и неспособен да се съблазни от злато. Гордостта пред него се смирила, високомерието било потъпкано от него като прах, а нищетата и кротостта го възлюбили. Правдата прилепнала о него и истината в него възсияла; любовта обгърнала волята му и мирът го целунал и се зарадвал за него. Хармония и единомислие обитавало сърцето му и този мъж бил изпълнен с всякакви праведни плодове, а от неговите духовни плодове всички се насищали със сладост.

Четири месеца прекарал той във вериги, заедно със своите ученици, и всеки ден бил подлаган на жестоки побои, но понасял търпеливо, укрепван от надеждата и искрената вяра в Бога.

По онова време имало някой си Нирсан, началник на града Ария в областта Видгерми. Той бил християнин и когато царят го принуждавал да се поклони на слънцето, не поискал да се отрече от светата Христова вяра и го оковали във вериги. После отслабнал духом, изплашил се от мъките, които го

очаквали, и не останал докрай в Христовото изповядване, но като обикнал този краткотраен живот и суетните царски почести, се лишил от божествения живот и вечната слава. Но както ще покаже по-нататъшният разказ, не сполучил да се ползва от удоволствията на този свят: опитвайки се да избегне мъченичеството, попаднал на мъки, и търсейки земната слава, получил безчестие за това, че предпочел временния и тленен цар пред Небесния и Вечния, като дал обещание да изпълнява всичко, което му заповяда цар Сапор. Царят, като чул за това негово решение, много се зарадвал, и като си спомнил за Вадим, заповядал да го освободят от оковите и да го доведат от тъмницата при него, като казал на велможите, които били там:

- Ако Нирсан със собствените си ръце убие Вадим, ще бъде освободен от оковите и ще получи цялото Вадимово имущество.

Тези думи на царя били предадени на Нирсан и той се съгласил точно да изпълни царската воля. Довели свети Вадим при Нирсан и окаяният взел меч и се приготвил да убие Христовия мъченик, но обхванат от страх, окаменял и не можел да помръдне.

Тогава Христовият раб, като го погледнал, казал:

- Дотам ли стигна твоята злоба, Нирсане, че ти не само се отрече от своя Бог, но започна да убиваш и рабите Му? Горко ти, нещастнико! Какво ще правиш, когато застанеш пред Страшния съд да даваш отговор на вечния Бог? Аз съм готов да умра за моя Христос, но не бих искал да приема смъртта от твоите ръце.

Нирсан не се засрамил от тези думи, но не бил в състояние да изпълни царската заповед, и продължавал да стои изплашен. Накрая, като втвърдил лицето си като камък и ожесточил сърцето си като желязо, ударил с меча шията на

мъченика. Но тъй като ръцете му треперели, не могъл да убие светеца изведнъж; чак след много удари едва отсякъл главата на светеца.

В такова страдание предал преподобният Вадим светата си душа на Бога и всички неверни, присъстващи на неговата кончина, се удивлявали на търпението на мъченика, защото, приемайки многократните удари на меча, той стоял неподвижно, като каменен стълб. А на убиеца всички се присмивали като на страхливец и се отнасяли към него с презрение.

Не след дълго Нирсан получил достойно възмездие за делата си: от многото и най-различни душевни терзания той завършил своя живот със самоубийство.

Свети Вадим приел мъченическа кончина за Исуса Христа в осмия ден на април. Благоговейни мъже тайно взели тялото му, изхвърлено извън града, и го погребали с чест. А неговите седем ученици останали в тъмницата и прекарвали там четири години, до смъртта на цар Сапор.

Когато ги пуснали с мир, им позволили да изповядват християнската вяра, по благодатта на нашия Господ Исус Христос, Комуто да бъде слава навеки. Амин.

В същия ден се чества паметта на светите мъченици: Дисан епископ, Мариав презвитер, Авдиес и други 270, пострадали от персийския цар Сапор през 362-364 г.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{ _LINK1_ }}